

megállapítására szabályszerű alap nincs a sorrendtől való eltérésnek helye nem lehet.

Nemcsak a tömeggondnoki és vagyonförlügyelői kirendeléseket kell tárgyi biztosítékokkal körülbástyázni, hanem a közönséges ügygondnoki és minden más gondnoki tisztség betöltésénél is kívánatos az igazságos sorrend szigorú betartása és ennél fogva nemcsak a törvényszékeknél, hanem a járásbíróságoknál, sőt a közigazgatási hatóságoknál, főképpen az árvaszékeknél is helyénvaló volna a gondnokságok tárgyi alapon leendő kirendelésének a rendszeresítése.

Fölmerülhet az az inceselkedő kérdés, vajjon a bíró diszkréciós hatalmának szűkítése, sőt megszüntetése és az ügyvédi közmezbizatosok rendszerének kizárólag tárgyilag os alapokra helyezése tekintetében elfoglalt álláspontomnak akkor is híve volnék-e, ha még mindig a bíróil székben ülnek és nem tartoznám már egy évtized óta az ügyvédi karhoz? Erre vonatkozóan szükségesnek tartom megemlíteni, hogy midőn annak idején egy vidéki törvényszék elnöke lettem, első dolgom volt a törvényszék teljes ülése elé olyan szabályrendeletet terjeszteni, amely egyrészt megszabadítja a bírót a pusztán belátására alapított díjmegállapítás és gondnokkirendelés kellemetlen, sőt néha kínos föladatától, másrészt pedig a díjmegállapítás és gondnokkirendelés rendszerének az objektivitás biztosítékaival való kiépítése útján az ügyvédi függetlenség érdekét is előmozdítja. A törvényszék teljes ülése ezt a tervezetet szabállyá emelte és a szabály, értesülesem szerint, akkor sem vesztette el hatályát, amikor a törvényszék idegen uralom alá került és a magyar ügyvédek abban a szabályban némi védelemre találtak.

Az alkotmánybiztosítékok varázsa többnyire túléli az a hatalmat, melynek az uralma alatt életre kelt.

Alföldy Ede

Hogyan mentesíthető az ügyvéd a törvénykezési illeték lerovásáért való felelősségétől. A budapesti Ügyvédi Kamara ez évi közgyűlése foglalkozott illetékmentesítési indítványommal és elhatározta, hogy a pénzügyi és igazságügyi kormányzattal való tárgyalásra egy bizottságot küld ki. A törvénykezési illetékek rendezését legtöbb államban a háború utáni viszonyokhoz módosították, egyedül a magyar illetékrendszer alapszik még mindig egészében és részleteiben az 1850. augusztus 2-iki császári nyílt pátenis rendelkezésén. Az összes azóta hozott illetéktörvények az alapelveken mit sem változtattak; legfeljebb az illetéktételeket emelték.

Az ügyvédek az általános jogi érdeken kívül, mely a törvénykezési illeték természetéhez fűződik, egy speciális érdek is fűzi az illetékreformhoz, amennyiben az 1850. évi császári nyílt pátens 44., 71. és 74. §-a behozzák az illetékért az ügyvédnek egyetemleges, majd később az 1873. évi IX. t.-c. 7. §-a az ügyvéd elsősorban felelősségét, 80 év alatt ez ellen a speciálisan ügyvédi terhet és külön adót képező rendszer ellen komoly felszólalás alig történt.

A szórványosan jelentkező, inkább hangulatkeltő felszólalások hatályát teljesen lehengette a vele szemben álló hatalmas pénzügyi érdek és azon indokolatlan, éppen a magyar jogban teljesen szokatlan elv, hogy a törvénykezési illetékek behajtására egyedül az eljáró ügyvéd képes.

A világháborút követő gazdasági összeomlásnak kellett jönnie, hogy tudatára ébredjen az ügyvédi kar ezen utóbbi elv igazságtalanságára, mikor leromlott anyagi helyzetében katasztrofálissá kezdett válni az illetékért való felelősség és később, egy hibás joggyakorlat folytán, a végrehajtó díjáért való felelősség kérdése.

Az 500 pengőn aluli értékű perek számának rohamos emelkedése, a szegényjogos ügyek folytonos szaporodása, nem kis mértékben az ügyvédek súlyos gazdasági leromlása, az előlegkérésnek majdnem lehetetlenné válása, a törvénykezési illetékekből származó jövedelemnek folytonos csökkenését vonta maga után, nem szólva azon elszórt jelenségekről, melyek végeredményében fegyelmi eljárásra szolgáltatnak okul, ha az ügyvéd az esetleg kapott előleget nem az illeték kifizetésére fordítja. Mind gyakoribb és gyakoribb az eset, hogy mire a per ítéletre érik, a fél annyira leromlik, hogy képtelen a nagyobb összeget kitevő ítéleti illetéket előlegezni, de még gyakoribb az az eset, hogy ha tudná sem előlegezi, hiába szólítja fel az ügyvéd, tudván azt, hogy azért elsősorban úgyis az ügyvédet teszik felelőssé.

A fent kifejtett okokból a leletek száma óriásira növekedett, úgy, hogy azzal a pénzügyi hatóságok már alig tudnak megbirkózni.

A megállapított leletbírságok csak igen kis mértékben hajthatók be, éppen azon szegényebb sorsú ügyvédeken, kiknek felei akár vétkesen, akár vétlenül azt neki előlegezni nem tudják.

Ez a helyzet komoly megfontolásra kényszeríti épúgy a pénzügyi kormányzatot, mint elsősorban az ügyvédséget is, mert megoldása a kérdésnek csak közös együttműködéssel és megértéssel lehetséges.

A nyugati államokban és újabban az utódállamokban is, e tekintetben az általányozási rendszer vált be legjobban, mely szerintem bizonyos módosításokkal, ha csak a járás-

bírósági eljárásban is, mondjuk próbaképpen minden pénzügyi érdek-veszélyeztetése nélkül, sőt annak előnyére nálunk is bevezethető lenne.

A keresettel érvényesített ügyeknél a keresetlevélen lenne leróvándó, a keresetlevél és átlag 4 tárgyalás jegyzőkönyvi illetéke, ami egy 200 pengős ügynél a most érvényben lévő díjszabás szerint 1 pengőt, 500 pengős ügynél 2 pengő 50 fillért, 2000 pengős ügynél 10 pengőt és 3000 pengős ügynél 15 pengőt tenne ki, a mellékletek és a meghatalmazás bélyegén kívül. Ez az összeg nem olyan nagy, amit ezen perértékek el ne bírnának.

A fizetési meghagyásos eljárásnál, mely a Te. életbe léptetése óta az ügyek nagyrésztében alkalmazást nyer, a tárgyalási jegyzőkönyv bélyege az esetleges ellentmondással lenne leróvándó, az ellentmondás és a 4 tárgyalás bélyege tekintetbevételével és ennek előlegezése az ellentmondó felet, mint aki a peres eljárást igénybeveszi, terhelné, és viseléséről az ítéletben történnék intézkedés.

Ez az eljárás előnyre válna az ügyvédeknek, mert erre az összegre inkább követelhetne előleget, mint a 10—20 filléres jegyzőkönyvi illetékekre, megszabadulna a bélyegeknél magával hordásától, tárgyalásonként való beszerzésétől, de előnyre válna a kincstárnak is, mert feltétlenül és biztosan kapna egy nagyobb illetékmennyiséget és megszabadulna egy nagyon drága és legtöbbször hiábavaló, lelelezési eljárástól és másra fordíthatná az itt elfoglalt személyzetet.

A perenkívüli eljárásban ügyis egyszeri illeték lerovása van, itt tehát a végrehajtási eljárásnak előbb-több bekövetkező-reformjáig külön intézkedés az alább kifejtendő szankciókon kívül nem lenne egyelőre szükséges.

JOGÉLET

Felolvasás — szabadelőadás. Hogy mennyire más a szabad előadás és más a felolvasás, azt mindenki nagyon jól tudja, aki gyakrabban jár jogi egyesületekbe, vitatársaságokba.

Felolvasás: az elnök megnyitja az ülést, azután átadja a szót az előadónak, aki a közönség felé tekint és ezzel a pillantással búcsúzik is már tőle az előadás végéig. Maga elé teríti többé-kevésbé vaskos papírjait, köhint egyet és belefog az olvasásba. Ettől kezdve a közönség megszünt reá nézve és csak az olvasmány köti le egyedül a figyelmét;